		3.	Марковиќ А.	Практикум оралне хирургије	Стоматолошки факултет, Белград	2011
		4	Тодоровиќ Љ.	Анестезија у стоматологији	Београд: Наука	2001
		5	Тодоровиќ Љ.	Орална хирургија	Београд: Наука	2002
		6	Џејмс Р. Хуп	Современа орална и максилофацијална хирургија	Арбериа Дизајн	2017
		7	Наставниците на катедрата за орална хирургија	Авторизирани и систематизирани предавања	УКИМСтоматолошки факултет, Скопје	2013
		8	Кацарска М. Ј.	Дијагноза и хируршка терапија на периапикалните инфламаторни лезии		
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Stanley Malamed	Local anesthesia	Elsevier	2011
		2.	Fragiskos D.	Oral surgery	Springer	2007
		3.	Stanley Malamed	Medical emergencies in the dental office	Mosby, Elsevier	2007
		4	James W. Little	Dental Management of the Medically Compromised Patient	Elsevier, Mosby	2013
		5	Peterson Larry J	Contemporary oral and maxillofacial surgery	Mosby Year Book, Inc	1993

Прилог бр.3		**Предметна програма од прв циклус на студии**			
1.	Наслов на наставниот предмет	Клиничка мобилна протетика			
2.	Код	ДМЗКМ4			
3.	Студиска програма	Дентална медицина - интегрирани студии од прв и втор циклус			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	УКИМ-Стоматолошки факултет – Скопје, Катедра по стоматолошка протетика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Интегрирани студии од прв и втор циклус			
6.	Академска година / семестар	Година	4	семестар	7 и 8
7	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	9			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници	Проф. Д-р Сашо Еленчевски (наставници и соработници од Катедрата за стоматолошка протетика)			

	назначен одговорен наставник)	
9.	Јазик на кој се изведува наставата	македонски
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	ислушани сите задолжителни предмети од трета година и положени сите задолжителнипредмети од втора година
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентот ќе научи за различните видови тотални и парцијални протези, нивната изработка, планирање и адаптација кај пациенти со делумна или тотална беззабност. Ќе стекне знаења за биомеханиката, ретенцијата, стабилизацијата и оклузалните концепти кај мобилните протетски конструкции, како и за клиничките постапки од дијагноза до предавање и одржување на протезите. Студентот ќе биде способен да изврши клиничка проценка, да избере соодветен вид протеза и да го спроведе целиот процес на изработка. Покрај теоретските и практичните вештини, ќе развие и аналитички способности за планирање на протетска терапија и решавање на комплексни случаи во стоматолошката пракса. Студентот ќе ги изучи и различните можности за поправка на мобилните протетички надоместоци.
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	**Поглавје 1 – Преглед, дијагноза и терапија кај беззабни пациенти - изработка на тотални протези** Тотална протеза (ТП) - дефиниција, индикации, контраиндикации); Анатомија и физиологија на мастикаторниот систем од аспект на рехабилитација на беззабни пациенти; Дијагностика на проблеми кај пациенти со тотална беззабност.. 2 часа - Екстраорални и интраорални промени по целосен губиток на забите; Хируршка подготовка на тотално беззабна усна празнина... 2 часа - Анамнеза, клинички преглед и биолошки основи на ТП; Анатомски отпечатоци за изработка на ТП, избор на соодветни лажици за отпечаток...................... 2 часа - Функционален отпечаток при изработка на ТП – клинички постапки, тестови за упасување на индивидуални лажици, поделба на функционални отпечатоци; Ретенција и стабилизација на ТП .... 2 часа - Методи за одредување на меѓувилични соодноси; клинички постапки при одредување на меѓувилични односи при тотална беззабост; Грешки при одредување на меѓувилични односи .... 2 часа -Критериум за избор на вештачки заби за ТП; Принципи на балансирана (урамнотежена) оклузија со ТП; оклузални концепти кај ТП .... 2 часа - Правила и теории за постава на заби; Проба на ТП со заби наредени во восок 2ч - Предавање на ТП, упаства за одржување и користење на ТП .... 2 часа - Контролни прегледи, поправки на ТП (репаратури и ребазации) .... 2 часа - Имедијатна ТП; Единечна ТП .... 2 часа Резултати од поглавје 1 - Студентот ќе стекне теоретски знаења за индикациите и контраиндикациите за тотални протези, анатомијата и физиологијата на мастикаторниот систем кај беззабни пациенти, како и за дијагностиката на проблемите и промените што настануваат по целосен губиток на забите, вклучувајќи ја и хируршката подготовка на усната празнина. Дополнително, ќе стекне знаења за процесот на изработка на тотални протези, вклучувајќи анамнеза, клинички преглед, отпечатоци, одредување на меѓувилични односи, избор и постава на вештачки заби, оклузални концепти, предавање и адаптација на протезите, како и нивно одржување, поправки и контролни прегледи. **Поглавје 2 – Основи на парцијалната беззабност и парцијалното протезирање со плочеста парцијална протеза (ППП)** -Основни карактеристики на парцијална протеза; Потпорни ткива на парцијална протеза (ПП) и дејство на оклузални и другивидови на орални сили врз потпорните ткива .... 2 часа -Промени на мастикаторниот систем по делумно губење на природните заби; Класификација на парцијалните беззабости и поделба на ПП................ 2 часа -Цели на протетичка терапија со ППП, индикации и контраиндикации за изработка на ППП; Делови на акрилатна ПП .... 2 часа -Карактеристики и примена на паралелометар при парцијалнопротезирање; образен лак .... 2 часа

		-Ретенција на ППП со кукички како основни ретенциони елементи; Планирање на ППП ………………………..... 2 часа Резултати од поглавје 2 - Студентот ќе биде запознаен со основните карактеристики на парцијалните протези, потпорните ткива и влијанието на оралните сили врз нив, како и со промените во мастикаторниот систем по делумно губење на забите, класификацијата на парцијалната беззабост и видовите на парцијални протези. Студентот ќе научи за целите, индикациите и контраиндикациите за плочеста парцијална протеза, нејзините делови, употребата на паралелометар во парцијалното протезирање, како и принципите на ретенција со кукички и планирањето на протезата. **Поглавје 3 – Скелетирана парцијална протеза (СПП)** -Скелетирана ПП -карактеристики, индикации и контраиндикации .... 1 час - Составни делови на СПП - гингивален дел, протезни седла; видови на голем поврзувач - индикации и контраиндикации за употреба .... 1час - Составни делови на СПП –дентален дел; индикација за различни типови на ретенциски елементи, стабилизациски елементи, елементи за дентално пренесување на џвакопритисок; елементи за поврзување на дентален и гингивален дел на СПП.. 1 час - Планирање на СПП; Принципи на планирање; Анализа на студио модели во артикулатор и паралелометар...........1 час - Ретенција на СПП; дистрибуција на оклузално оптеретување .... 1 час - Биомеханика на СПП; Стабилизација на СПП................ 1 час Резултати од Поглавје 3 - Студентот ќе стекне знаење за карактеристиките, индикациите и контраиндикациите на скелетираната парцијална протеза, нејзините составни делови и начинот на нивно поврзување. Исто така, ќе се запознае со принципите на планирање, ретенцијата, дистрибуцијата на оклузално оптеретување, биомеханиката и стабилизацијата на СПП. **Поглавје 4 - Клинички постапки во терапија на парцијална беззабност** -Клинички преглед, дијагноза и план на терапија; Претпротетска и протетска подготовка на потпорните ткива .... 1 час - Отпечаточни постапки кај ПП .... 1 час - Проба на метален скелет на ПП и одредување на меѓувилични односи кај ПП, избор на вештачки заби...1 час - Проба на ПП со заби наредени во восок и предавање на ПП .... 1 час - Поправки на ПП (репаратури и подлагање), контрола, одржување и совети за носење на ПП ………………… 1 час Резултати од Поглавје 4 – Студентот ќе има теоретско знаење за дијагностиката, поставувањето на план на терапија и за сите клинички постапки во терапијата на парцијална беззабност, при изработка на ППП и СПП. **Поглавје 5 – Комплексни парцијални протези** -Парцијални телескоп протези; видови на телескопски коронки; специфичности на клиничките процедури кај парцијални телескоп протези .... 1 час - Метални ПП со атечмени; поделба на атечмени; специфичности на клиничките процедури кај метални ПП со атечмени ....1 час - Рехабилитација на субтотална беззабност; Супрадентални протези........... 1 час - Мобилни парцијални протези над импланти, парцијални флексибилни протези, еднострани парцијални протези .... 1 час Резултати од Поглавје 5 – Студентот ќе научи за комплексните парцијални протези, вклучувајќи парцијални телескоп протези и нивните клинички специфичности, метални парцијални протези со атечмени и нивната класификација, како и принципите на рехабилитација на субтоталната беззабност. **Вкупно: .... *45часа*** ***Практична настава-вежби*** ***- Од 1и 2поглавје 60часа*** ***- Од 3, 4 и 5 поглавје30 часа*** ***Вкупно ....90 часа***
13	Заемна поврзаност на предметите	Предметот е директно поврзан и се надоврзува на предметите претклиничка мобилна протетика и стоматолошки материјали
14.	Детален опис на наставните и работните методи за	Интерактивна настава, клиничкивежби, работа во малигрупи, демонстрирање на инструменти и методи кои се користат, тимска работа

	предметот			
15.	Вкупен расположив фонд на време	270 часа		
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	45 часа
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	90 часа
		16.3.	Пракса: часови	
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	
		17.2.	Самостојни задачи: часови	
		17.3.	Домашно учење - задачи	135 часа
18	Услови за потпис	За да добие потпис студентот е потребно да ги исполни обврските за време на теоретската и практичната настава. За да пристапи на завршен испит, треба да ги положи предвидените колоквиуми.		
19	Начин на оценување			
	19.1.	Тестови: бодови	2 теста VIIсеместар и 1 тест во VIIIсеместар (3х20 бодови)	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		
	19.3.	Завршен испит: бодови	Практичен и усмен испит 40 бодоби	
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 59 бода	5 (пет) (F)	
		од 60 до 68 бода	6 (шест) (E)	
		од 69 до 76 бода	7 (седум) (D)	
		од 77 до 84 бода	8 (осум) (C)	
		од 85 до 92 бода	9 (девет) (B)	
		од 93 до 100 бода	10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација од страна студентите, контрола на асистентите во изведување на практичнатанастава и проценка на постигнатиот успех на студентите, како и проодноста на студентите кои го положилепредметот		

22. Литература

22.1. Задолжителна литература

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Велески Д.	Клиника и техника на парцијалнипротези (книга прва)	Стоматолошки факултет УКИМ, Скопје	2010
2.	Велески Д.	Клиника и техника на парцијалнипротези (книга втора) Скелетирани и метални комплексни протези	Стоматолошки факултет УКИМ, Скопје	2014
3.	Гугувчевски Љ, Дејаноски К, Велески Д.	Клиника на тоталнопротезирање	Еин-Соф, Скопје	2003
4.	Krstic M i sur,	StomatoloskaprotetikaTotalnaproteza	Interprint, Beograd	2011
5.	Marinkovic Z, Tihacek-SoicLj, Zivkovic R	Totalnazubnaproteza	Stomatoloskifakultet, Beograd	2014
6.	Stamenkovic D	StomatoloskaprotetikaParcijalneproteze, drugodopunjenoizdanje	Data status Beograd	2017

22.2. Дополнителна литература

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Ран А, Ајванхо Џ и Пламер К.	Учебник за тотални протези	Arberia Design	2016
2.	MacEntee M	The complete denture, A clinical Pathway, 2nd edition	Quintenssence books	2019

		3.	Carr A, Brown D	McCracken's Removable partial prosthodontics, 13th edition	Elsevier	2016

Прилог бр.3		**Предметна програма од прв циклус на студии**			
1.	Наслов на наставниот предмет	Клиничка кариологија и реставративна стоматологија			
2.	Код	ДМЗКК4			
3.	Студиска програма	Дентална медицина - интегрирани студии од прв и втор циклус			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	УКИМ-Стоматолошки факултет –Скопје, Катедра по болести на забите и ендодонтот			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Интегрирани студии од прв и втор циклус			
6.	Академска година / семестар	Година	4	семестар	7 и 8
7	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	9			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Одговорен наставник: проф. Илијана Муратовска, Проф. Лидија Поповска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	ислушани сите задолжителни предмети од трета година и положени сите задолжителни предмети од втора година			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентот да се воведе во земање на анамнестичките податоци и препознавање на болката од кариозно потекло, морфолошките карактеристики на напредувањето на кариесот, работа во суво работно поле, како и методите, техниките, материјалите и инструментите кои се неопходни за изведување на успешна реставративна процедура. Стекнатите знаења од теоретската и практична настава ќе му овозможат на студентот правилно и во целост истите да ги примени во клинички условии начини за избегнување на можните грешки.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	**Теоретска настава -предавања** **Поглавје 1** -Вовед во кариологијата, прием на пациент, анамнеза медицинска и стоматолошка, план на терашија, етика на професијата ....1 -Клиничко значење на тврди забни структури, одредување на ризик фактори за кариес, терапија на кариозна лезија...................1 -Субјективен и објективен наод кај пациентот, методи за кариес детекција и употреба на рентгенграфија. ....1 -Современи методи за рана дијагностика на забниот кариес........1 -Начини на обезбедување на суво работно поле во стоматологијата...1 -Контрола на болката во реставративна стоматологија, потреба и видови на анестезии..1 -Измени, отстапки и модификации при препарација на забите,современи ставови, минимално инвазивни препарации ....1 -Алтернативни начини за препарација на забите.............................1 -Атхезивни системи- техника на тотално нагризување..................1 -Атхезивни системи- техника на само-нагризување.......................1 -Третман на длабок кариес...1 -Најчести грешки и пропусти при препарацијата и реставрацијата на забите..1 -Сепарација, потиснување на папила, матрици и нивна примена во реставративната стоматологија...1 -Биолошко значење на тврди забни супстанци...............................1 Колоквиум Резултати од 1 поглавје: Студентот се стекнува со знаења за точна и прецизна дијагностика на кариозните лезии, припрема за интервенција и изведување на реставративните процедури, со осврт на современите можности и технологии.			